Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 | MARȚI, 28 IULIE 1992 | NR. 105 (17975) | PREȚUL 1 rub. | FAX: 23-35-01

MS — DEZMĂȚUL JURIDIC A CUPRINS TOATE SFERELE DE ACTIVITATE? — PAG. 2

ÎN OPERA LUI MIHAIL SADOVEANU ÎNTRI CA ÎNTR-O PĂDURE, CE NU SE MAI SFÎRȘEȘTE... — PAG. 3

AUTOMOBILUL NE RĂPEȘTE TOT MAI MULT ȘI MAI MULT DIN SPAȚIUL NOSTRU VITAL! — PAG. 4

DECRETUL

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la măsurile de protecție socială a participanților la acțiunile militare pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova și la acordarea ajutorului necesar unor persoane și familii care au avut de suferit de pe urma conflictului armat.

În scopul realizării unor măsuri eficiente de protecție socială a participanților la acțiunile militare pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova și acordării ajutorului necesar unor persoane și familii care au avut de suferit de pe urma conflictului armat **decretez:**

1. Guvernul Republicii Moldova să adopte în termen de o săptămînă, o hotărîre asupra acestei probleme, prevăzînd în mod special următoarele:

soluționarea tuturor problemelor ce țin de plata muncii, înlesnirile și compensările acordate participanților la acțiunile militare;

măsuri pentru respectarea strictă a legislației în vigoare, privitoare la acordarea înlesnirilor, precum și plata pensiilor, indemnizațiilor și compensărilor persoanelor și familiilor afectate de conflictul armat;

distribuirea materialelor și resurselor financiare pentru restabilirea și reparația obiectelor economice și social-culturale, spațiului locativ, precum și pentru alte necesități ale populației sinistrate;

soluționarea problemelor privind asistența medicală, prestarea serviciilor comerciale și sociale către populație, instruirea și educarea copiilor din raioanele și orașele care au avut de suferit de pe urma conflictului;

organizarea acțiunilor de plasare în cîmpul muncii a persoanelor care au fost forțate să-și părăsească locurile de muncă.

2. Răspunderea pentru realizarea măsurilor de protecție socială a participanților la acțiunile militare pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova și acordare a ajutorului necesar persoanelor și familiilor care au avut de suferit de pe urma conflictului armat cade în sarcina conducătorilor de ministere, departamente de stat, organe de autoadministrare locală.

3. Ministrul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, ministrul Securității Naționale al Republicii Moldova și ministrul Apărării al Republicii Moldova să întreprindă măsuri eficiente pentru întărirea disciplinii și ordinii în unitățile și subunitățile militare, respectarea strictă a jurămîntului de credință și legislației republicii în vederea ocrotirii drepturilor, onoarei și demnității militarilor.

4. Prezentul Decret intră în vigoare din ziua semnării lui.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

Or. Chișinău,
25 iulie 1992.

HOTĂRÎREA

PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

Privind numirea ministrului apărării al Republicii Moldova

Parlamentul Republicii Moldova **hotărăște:**

Domnul **Pavel Creangă** se numește în funcția de ministru al apărării al Republicii Moldova.

Alexandru MOȘANU,
Președintele Parlamentului Republicii Moldova.

Chișinău,
21 iulie 1992.

HOTĂRÎREA

PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

Privind numirea ministrului securității naționale al Republicii Moldova

Parlamentul Republicii Moldova **hotărăște:**

Domnul **Vasile Calmoi** se numește în funcția de ministru al securității naționale al Republicii Moldova.

Alexandru MOȘANU,
Președintele Parlamentului Republicii Moldova.

Chișinău,
21 iulie 1992.

«Opinia» a denaturat afirmațiile mele»

În dimineața zilei de 25 iulie, dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, l-a primit la reședința sa pe locotenentul Vasile Roman, șeful delegației de voluntari, veniți în capitală de pe capul de pod Cocieri.

În cadrul întrevederii la care a participat și un însoțitor al locotenentului, au fost puse în discuție problemele ridicate de combatanți. În acest context s-a menționat faptul că în timpul aflării la Chișinău voluntarii nu au recurs la acțiuni violente, nu au răspuns la provocările unor grupe de civili. Combatanții au fost asigurați că nu vor fi persecutați pentru faptul aflării lor în capitală.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova.

* * *

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova este împuternicit să declare că Președintele republicii, dl Mircea Snegur, a luat act de dezmințirea dlui Vasile Roman, liderul grupului de combatanți înarmați, venit la Chișinău de pe capul de pod Cocieri, în care el afirmă că amenințările de înlăturare cu forța armelor a conducerii republicii nu-i aparțin și că publicarea acestora de către ziarul «Opinia» constituie un fals.

* * *

Agenției Moldova-pres i s-a remis spre difuzare următorul document:

DEZMINȚIRE

Eu, Vasile Roman, comandantul plutonului «Vasile Lupu» de pe capul de pod Cocieri, președinte al secției raionale Orhei a F.P.C.D., declar următoarele:

Am acordat un interviu ziarului «Opinia» din Iași, în care am citat cîteva puncte din Declarația grupului de combatanți de pe capul de pod Cocieri, printre care și penultimul punct al declarației în care se spune că «voluntarii își asumă răspunderea de a pune capăt singuri corupției ce bîntuie la Chișinău și în raioanele republicii, în rîndurile membrilor instituției prezidențiale, ai Parlamentului și Guvernului». Dar cei de la «Opinia» au denaturat afirmațiile mele, scriind că, chipurile, eu aș fi făcut o declarație de felul: «...sîntem deciși să venim cu armele la Chișinău, să-i înlăturăm pe M. Snegur, A. Sangheli și pe parlamentarii vînduți...».

E un fals grosolan ceea ce scrie «Opinia». Eu n-am pronunțat asemenea cuvinte. Eu am citat doar penultimul punct al declarației grupului de combatanți de pe capul de pod Cocieri.

Falsul apărut în «Opinia» îl califică drept o provocare a acestui ziar, care, după cîte știu, este fostul organ de presă al comitetului județean al Partidului Comunist Român.

Am acordat interviuri și altor ziare din Iași, care au publicat doar ceea ce am declarat eu, n-au inventat fraze, după cum au făcut-o ziariștii de la «Opinia». Este semnificativ faptul că persoana care m-a intervievat nu a semnat materialul. Ceea ce a făcut «Opinia» este în unison cu campania de denigrare a F.P.C.D. și a domnului Mircea Druc.

Mă miră faptul că oficialitățile de la Chișinău n-au luat cunoștință de interviurile mele acordate și altor ziare din Iași, pentru că ar fi constatat că frazele din «Opinia» citate de domnul Snegur în declarația sa din 24 iulie sînt niște invenții și au un caracter provocator. E regretabil și faptul că s-a citat un interviu nesemnat.

Vreau să declar că am intenția să acționez în județul ziarul «Opinia» din Iași.

Discuție sinceră cu greviștii

În prima jumătate a zilei de 26 iulie, Președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, a avut o întrevedere cu reprezentanții grupului de protestanți, care fac greva foamei în centrul Chișinăului. Aflați în greva foamei de cîteva zile, ei au formulat revendicări politice vizavi de ultimele evoluții în Republica Moldova, ce pot, în opinia lor, conduce în ultimă instanță la pierderea independenței ei.

După o discuție constructivă, în cadrul căreia au fost analizate cu maximă luare aminte toate revendicările, s-a ajuns la concluzia că se impune, totuși, o mai bună informare a maselor asupra evenimentelor politice și economice ce au loc în Republica noastră, în special în eșaloanele superioare ale puterii.

Dl Mircea Snegur a declarat că nu va admite în nici un caz o revanșă a forțelor conservatoare, care nutresc speranța că vor instaura un regim pro imperial în republică. Domnia sa a menționat că sprijină ideea creării din rîndul voluntarilor a unui regiment în care să fie înrolați cei mai buni dintre cei buni apărători ai patriei. De asemenea, a fost salutată inițiativa de a institui ordine și medalii ale Republicii Moldova, respectivul proiect de lege fiind înaintat în Parlament și asupra lui urmînd să se pronunțe deputații. În plus, dl Snegur, a spus că timp de o săptămînă, în baza decretului prezidențial semnat ieri, 25 iulie, vor fi elaborate măsuri concrete de protecție socială a combatanților și cetățenilor care au avut de suferit de pe urma conflictului declanșat de separatiști în raioanele de răsărit. Președintele s-a mai pronunțat de asemenea pentru un control riguros asupra repartizării bunurilor de consum, amintind și cu acest prilej că este un dușman înverșunat al veniturilor ilicite. Președintele a adăugat în acest context, că a fost emis un decret care trebuie să fie realizat cu mai multă promptitudine de către organele de resort.

Referindu-se la Convenția dintre Moldova și Rusia semnată nu demult, Președintele Snegur a spus că pînă a ajunge la ea au fost încercate mai multe metode pentru reglementarea conflictului, mecanismele puse în funcțiune, de exemplu, statutul observatorilor militari, nepermițînd o eventuală agresare a Republicii Moldova. Totodată, s-a relevat că se va face tot posibilul pentru retragerea cît mai urgentă a armatei a 14-a de pe teritoriul Moldovei.

Ca urmare a acestui dialog, reprezentanții protestanților prezenți la întrevedere au declarat că încetează greva foamei. Președintele Snegur arătîndu-se disponibil de a dialoga cu ei în orice moment prin intermediul consilierilor. De asemenea, le-au fost date asigurări că nu vor fi persecutați pentru această acțiune.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova.

După cum am mai informat, unul dintre voluntarii participanți la greva foamei — Tudor Ciorap — și-a anunțat vineri, 24 iulie, intenția ca în ziua de duminică, 26 iulie, ora 10.00, să-și dea foc în public pe Piața Mării Adunări Naționale din Chișinău în semn de protest față de atitudinea indiferentă a conducerii față de satisfacerea revendicărilor formulate de grupul de greviști.

În dimineața zilei de 26 iulie, Tudor Ciorap a fost primit de Președintele Republicii, dl Mircea Snegur. În urma discuției întreținute s-a convenit asupra satisfacerii cîtorva puncte din pachetul de revendicări înaintat de voluntarii care fac greva foamei.

De asemenea, ulterior va fi făcută o declarație pentru reprezentanții mijloacelor de informare în masă din republică și de peste hotare, iar între timp Tudor Ciorap a renunțat la intenția de a-și da foc, dar greva continuă. În paralel cu această acțiune de protest, se adună semnături pentru demiterea dlui Andrei Sangheli din postul de Prim-Ministru și în favoarea restabilirii în funcții a foștilor miniștri dnii Ion Costaș și Anatol Plugaru, transmite Moldova-pres.

Mircea SNEGUR:

«Trebuie să ținem cont de voința poporului»

În prima jumătate a zilei de 25 iulie curent, Președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, a răspuns la întrebările dlui Howard Witt, corespondent al ziarului american «Chicago Tribune», și ale dlui Enrico Bosio, reporter la televiziunea din Italia.

«Voluntarii trebuie să se întoarcă pe poziții și să-și facă cinstită datoria față de patrie», — astfel a răspuns dl Snegur la întrebarea-cheie a momentului. Președintele a estimat în acest sens că la ora actuală important este să se instaureze pacea, pentru ca refugiații să aibă posibilitatea de a se întoarce la casele lor. În vederea realizării acestui scop a și fost semnat comunicatul dintre Moldova și Rusia cu privire la reglementarea pe cale pașnică a conflictului din raioanele estice ale Moldovei. Dl Snegur a precizat că asemenea organisme internaționale ca O.N.U. și C.S.C.E., la care a făcut apel, sînt disponibile de a trimite forțe de menținere a păcii în zona ostilităților, dar procesul de creare a trupelor respective necesită timp.

Președintele Moldovei a dezmințit afirmațiile potrivit cărora rebeliunea transnistreană a fost alimentată de valul de naționalism ce a cuprins toate republicile fostei Uniuni odată cu destrămarea ei. Domnia sa a specificat că, dimpotrivă, era de-a dreptul paradoxal, nefiresc ca un procent foarte redus de soli ai Moscovei să conducă în republicile a căror majoritate o constituie populația cu tradiții istorice și culturale. Dl Snegur a mai subliniat că actualmente, prin crearea unui guvern de conciliere națională, se urmărește realizarea consensului, care are șansa de a fi acceptat de toți. «Parlamentul și numai el trebuie să decidă», — a declarat Președintele Moldovei, exprimîndu-și speranța că deputații din stînga Nistrului vor reveni în forul legislativ pentru a discuta în mod civilizat căile de eliminare a conflictului.

Dl Snegur a infirmat opiniile celor care susțin că există premise ca la putere în Moldova să vină forțele conservatoare, ce ar schimba cursul politic spre independență și libertate. «Poporul care a apărat cu arma în mînă cuceririle sale este o forță de temut și de acest lucru trebuie să țină cont extremiștii și dintr-o tabără, și din alta», — a menționat Președintele Snegur.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova.

Extremismul n-are sorți de izbîndă

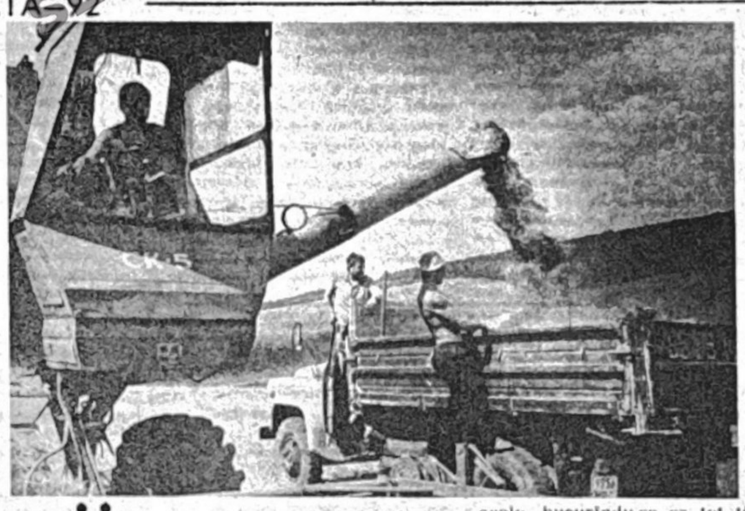
În ziua de 24 iulie, dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a acordat un interviu reporterului ziarului «The Cristian Science Monitor», publicație ce apare în Statele Unite ale Americii.

Avînd posibilitatea de a se deplasa în zona conflictului, reporterul ziarului în cauză a înregistrat diferite stări de spirit, fapt ce l-a determinat să pună întrebări vizînd acordarea unui statut raioanelor răsăritene ale Republicii Moldova. Dl Mircea Snegur a respins ideea acordării unui statut politic pe motiv că această revendicare nu are nici un temei din punct de vedere al normelor de drept internațional, dat fiind că în raioanele de răsărit ale republicii majoritatea o constituie moldovenii. Domnia sa a reafirmat intenția parlamentarilor de a proceda la un dialog constructiv în contextul ultimelor acorduri semnate la cel mai înalt nivel, în special al Convenției cu privire la principiile, reglementării conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova. Președintele Mircea Snegur a menționat că dacă liderii republicii-fantomă vor respinge propunerile constructive, poporul îi va determina să renunțe la planurile diabolice de federalizare a Moldovei. S-a arătat că în astfel de clipe decisive este necesar efortul susținut din partea tuturor, extremismul ca metodă de discuție urmînd să fie dat uitării de toți cei care se află în tabăra democraților.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova

RECOLTA—92

Și-n podgorii se treieră grîul

În podgorii, locuri binecuvîntate de Dumnezeu pentru a se cultiva vița de vie, plinea cea albă se face cu mai multă trudă, și cu mai multă sudoare. Povîrnișurile, unde atît de bine se simt butucii și strugurii se umplu de suc dulce, nu-s tocmai prielnice pentru creșterea și recoltarea grînelor. Podgorenii de pretutindenea, însă, ca și cei de la Lipoveni, unde ne-am deplasat recent, au nevoie de pîine coaptă și seamănă grîu pe unde pot și cum pot.

Odinioară trăitorii din partea locului aveau de îngrijit vreo 900 de hectare de vie și tot găseau loc pentru orz, grîu, răsărită păpușoi. Cei puțin pentru nevoile satului, dacă nu și pentru stat. Azi, însă, acea suprafață s-a redus cu o treime. Gospodarii au mai sădit niște livezi de meri și piersici, dar pentru pîine tot mai rup un clin aici, un clin acolo... Pe-un asemenea petec de grîu i-am și găsit mai alaltăieri pe combainerii din Lipoveni, care treierau ultimele poloage coapte. Zic petec, deoarece era un lan de vreo 16 hectare, ba chiar era și cel mai mare, altele două, mai mici, fiind plasate în altă parte. Deci nu e de mirare că gospodăria «Moldova Suverană» dispune doar de două combaine de treierat: pentru nici 50 de hectare de grîu de ce-ar ține mai multe? În schimb parcul de tractoare și agregate pentru vii e cu mult mai bogat și mai variat.

Sosisem în dricul amezii, era cald, cum e într-o zi de iulie. Cele două echipaje, patru mecanizatori, lucrau cu schimbul. Adică făcea unul ocolul lanului, treierînd, apoi se retrăgea la umbră, sub geană de pădure, celălalt îi lua locul la cîrmă — și tot așa, succesiv. În caz contrar zăpușala și colbul te sufocau...

Dar nu numai văzduhul încins încetinea lucrul. Clinul de grîu, ca și toate clinurile la Lipoveni, sînt neuniforme și foarte incomode pentru combaine: ba sar transmisiunile dințate, ba se-nfundă vre-un agregat cu paie... Și trebuie să cobori, să ajustezi la loc să desfunzi și să continui lucrul.

— Greu la treierat — i-am zis lui Anatolie Rusu, secundul echipajului nr. 2, care tăman se chinuia cu o transmisiune sărită din loc.

— Greu acuma, da-i mai ușor pe urmă, cînd mănînci colaci calzi, — mi-a răspuns.

Cearcă de-l contrazice, cînd amintiri nostalgice te fac să-ți lase gura apă...

Am stat apoi de vorbă cu Grigore Vicol, conducătorul brigăzii nr. 5 de vii și livezi, și cu Vasile Guțu, agronom-șef în gospodărie. Erau prezenți acolo, bucurîndu-se ca tot țăranul de pîine nouă.

— Cam puțină pîine, — zicea și agronomul, — dar e a noastră.

La drept vorbind, și la Lipoveni, ca și-n tot sudul republicii, au căzut puține ploi. Oricum, Grigore Vicol și mecanizatorii socotiseră, că trebuia să le iasă cam 30 de centnere de grîu la hectar. Prin urmare de pe întreg lanul urma să scoată o cantitate de vreo 50 de tone de pîine nouă.

Podgorenii știu că pentru ei o asemenea cantitate de grîu este insuficientă. Și de-aceea s-au gîndit încă din iarnă ce să întreprindă, ca să capete încă 100 de tone necesare. Așa se face că brigada de constructori din sat a lucrat la construcția diferitor obiecte din raionul Grigoriopol în timpul iernii, gospodarii de-acolo oferindu-le grîu în schimb. Adică cine caută găsește și din orice situație se poate ieși cu cinste.

Ar fi să conchidem că cei de la Lipoveni nu prea știu ce-nseamnă să te pierzi cu firea. Și apoi ei au a-și spune cuvîntul peste o lună și jumătate, cînd v-a începe culesul în vii. Acolo ei se simt tari pe piață, că cine știe a îngriji de podgorii mai bine ca dînșii. Anul trecut, nefavorabil viilor, multe gospodării au ratat roada din cauza ploilor, în timp ce «Moldova Suverană» a cules o roadă record și cu un procent maxim-posibil de zahăr.

În actualul sezon... Dar să ajungem cu bine pînă atunci.

Ion BATRINU.

Foto de Andrei MARDARE.

Știri externe

INTREVEDERE CU REPREZENTANȚI AI OPOZIȚIEI IRAKIENE

După cum transmite BBC, cotidianul New York Times informează că secretarul de stat american James Baker urmează să se întîlnească miercuri la Washington cu șase lideri ai opoziției irakiene. Opozanții irakieni doresc ca Statele Unite și aliații Washingtonului să sprijine crearea în Irak a unui guvern de opoziție.

ATITUDINE FAVORABILĂ NEGOCIERILOR

Autoritățile israeliene au informat, că intenționează să trimită o delegație la noua rundă de convorbiri de pace în Orientul Mijlociu, care ar putea avea loc luna viitoare la Washington. După reuniunea săptămînală a cabinetului israelian un purtător de cuvînt a declarat că guvernul va răspunde favorabil inițiativei privind reluarea negocierilor de pace.

PRIORITATEA CAII PAȘNICE

Premierul chinez Li Peng a declarat ministrului indian al apărării, care se află la Pechin, că disputa de frontieră dintre cele două țări poate fi rezolvată pe cale pașnică. Mijloacele chineze de informare în masă citează cuvintele lui Li Peng care a caracterizat conflictul respectiv ca «o rămășiță a istoriei».

ACUZAȚII DE OMOR

Un medic patalog sud-african a acuzat poliția de practica uciderii suspecților arestați. El a declarat unui ziarist că ar fi examinat cadavrele a două sute de arestați care au decedat aflîndu-se în mîinile autorităților. Medicul patalog și-a exprimat convingerea că poliția a omorît circa 90 la sută din ei. Ca răspuns la acuzațiile formulate, ministrul de interne al Africii de Sud a dispus anchetarea fiecărui caz de deces în detenție intervenit în ultimii doi ani.

OFENSIVA ELECTORALA

Democratul Clinton își continuă ofensiva electorală pe coasta de vest a Statelor Unite, unde susținătorii din statul Washington și-au exprimat la cîteva mari mitinguri speranța că el va reuși să cîștige alegerile prezidențiale din noiembrie. Candidatul democrat a spus între altele că acum, cu numai o sută de zile înainte de alegeri, intenționează să accentueze presiunea politică asupra contracandidatului său, președintele George Bush.